

GRAFIKAI SZEMLE

SAKFOVYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

A KÖNYVNYOMDÁSOK SZAKKÖRÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Szerkesztőség:

Budapest, V., Hold-utca 7.

Megjelen havonként egyszer.

Előfizetési ár: egész évre 2 frt, fél évre 1 frt. Egyes szám ára 20 kr.

Kiadóhivatal:

Budapest, V., Hold-utca 7.

Könyvnyomdák Budapesten.

- I. kerület (Vár).
- M. kir. Államnyomda**
Nándor-tér 1.
- Magy. kir. tud. egyetemi nyomda**
Iskola-tér 3.
- II. kerület (Viziváros).
- Bagó M. és Fia**
Ponty-utca 4.
- Heisler Jaroslav**
Várkert-rakpart 1.
- Müller K. (Münster K.)**
Albrecht-út 3-5.
- III. kerület (Ó-Buda).
- Bartalits Imre**
Remete-hegy.
- Bichler I.**
Kiskorona-utca 15.
- Wimmer Márton**
Serfőző-utca 10.
- IV. kerület (Belváros).
- Anglo-nyomda**
Molnár-utca 24.
- Barcza József**
Lipót-utca 30.
- Belvárosi könyvnyomda**
tul. Varga E. és Grosz B.)
Lipót-utca 43.
- Buschmann Ferencz**
Koronaherczeg-utca 8.
- Feldmann Mór**
Károly-körút 20.
- Franklin-Társulat magy. irod. int. és könyvny. Egyetem-utca 4.**
- Goszler Gyula**
Aranykéz-utca 1.
- Hunyadi Mátyás, irod. és könyvnyomda-intézet**
Zöldfa-utca 43.
- Langer Ede és Fia**
Zsibárus-utca 1.
- M. kir. posta- és távirda-igazgatóság könyvny. Főposta-épület.**
- Mercur kö- és könyvnyomda**
Kecskeméti-utca 5.
- Nagy Sándor**
Papnövelde-utca 8.
- Id. Poldini Ede és Társa**
Mária Valéria-utca 5.
- Róth József**
Ujvilág-utca 6.
- Singer Lipót**
Károly-körút 24.
- Sűsz Dávid**
Molnár-utca 37-39.
- Székesfővárosi házi ny.**
Lipót-utca 32.
- Ullmann József**
Régi posta-utca 4.
- Várnai Fülöp**
Régi posta-utca 3.
- Werbőczy könyvny. r.-t.**
Vármegye-utca 11-13.
- Wodianer F. és Fiai**
Sarkantyús-utca 3.
- V. kerület (Lipótváros).
- Bendiner A.**
Arany János-utca 18.
- Czettel és Deutsch**
Bálvány-utca 12.
- Hamburger és Birkholz**
Nádor-utca 19.
- Hungária-könyvnyomda és kiadó-üzlet**
Váci-körút 34.
- Kálmán M. és Társa**
Vadász-utca 32.
- Kanitz C. és Fiai**
Vadász-utca 26.
- Károlyi György**
Kálmán-utca 5.
- Kaufmann József**
Arany János-utca 4.
- Kertész József**
Mária Valéria-utca 11.
- Kollmann Fülöp**
Arany János-utca 34.
- Légrády Testvérek**
Váci-körút 78.
- Lengyel Lipót**
Vadász-utca 35/a.
- Löw Ede**
Váci-körút 80.
- Márkus Samu**
Báthory-utca 20.
- Minerva kö- és könyvnyomda**
(tul. Gansl Zs.) Sas-ú. 29.
- Magy. kir. postatakarék-pénztár nyomdája**
Széchenyi-utca 2.
- Orsz. központi községi nyomda-részvénytárs.**
Lipót-körút 22.
- Pallas, irod. és nyomdai részvénytársaság**
Kálmán-utca 2.
- Pesti Könyvnyomda-Részvénytársaság**
Hold-utca 7.
- Pesti Lloyd-társulat Könyvnyomdája**
Dorotya-utca 14.
- Pollák M. Miksa és Tsa**
Bálvány-utca 21.
- Preszburg Frigyes**
Arany János-utca 14.
- Schlesinger és Kleinberger**
Bálvány-utca 18.
- VI. ker. (Terézváros).
- Blau Albert fiókja**
Szerecsen-utca 38.
- Brózsza Ottó**
Váci-körút 17.
- Ehrnstein Mór**
Laudon-utca 4.
- Engel S. Zsigmond**
Vörösmarty-utca 56.
- Európa, irod. és nyomdai részv.-társaság**
Ó-utca 12.
- Feldmann Sámuel**
Dávid-utca 10.
- Fővárosi nyomda-, vonalozó- és könyvkötő-részvénytársaság**
Podmaniczky-utca 39.
- Fried és Krakauer**
Dalszínház-utca 10.
- Friedmann Á.**
Gyár-utca 54.
- Fuchs Samu és Társa**
Podmaniczky-utca 27.
- Galitzenstein H.**
Hajós-utca 33-35.
- Gelléri és Székely**
Podmaniczky-utca 47.
- Gergely Miksa**
Lázár-utca 2.
- Glückselig M.**
Hunyady-tér 7.
- Goldschmiedt Lipót**
Révay-utca 6.
- Gross és Grünhut**
Oyár-utca 32.
- Gutenberg-nyomda**
Oyár-utca 31.
- Herrman Ignác**
Laudon-utca 10.
- Hornyánszky Viktor**
cs. és kir. udvari könyvnyomda,
Aradi-utca 14.
- Hunnia könyvnyomda**
Teréz-körút 3.
- Kassino Jakab**
Király-utca 26.
- Klauber Ignác**
Új-utca 6.
- Korvin Testvérek**
Révay-utca 14.
- Kosmos műintézet, kö- és könyvnyomda r.-t.**
Aradi-utca 8.
- Közművelődés, irod. és nyomdai intézet**
Izabella-utca 70.
- Kunosy Vilmos és Fia**
Teréz-körút 38.
- Löbl Dávid**
Andrássy-út 19. és Szerecsen-utca 22-26.
- Luszt Sándor**
Oyár-utca 50.
- M. kir. államvasutak menetjegy-nyomdája**
Csengery-utca 33.
- Manswirth Lipót**
Podmaniczky-utca 5.
- Markovits és Garai**
Lázár-utca 13.
- Muskát Béla**
Teréz-körút 27.
- Nagel István**
Vörösmarty-utca 17.
- Neumayer Ede**
Szerecsen-utca 35.
- Orsz. ügyvédi nyomda mint szövetkezet**
Uj-utca 3.
- Pollák Jakab**
Aradi-utca 19.
- Pollacsek Mór**
Ó-utca 38.
- Posner K. Lajos és Fia**
Csengery-utca 31.
- Pscherhofer Vilmos**
Podmaniczky-utca 15.
- Quittner József**
Szerecsen-utca 1.
- Radó Izor**
Váci-körút 1.
- Rand és Hirsch**
Podmaniczky-utca 43.
- Rigler József Ede r.-t.**
Rózsa-utca 55.
- Roth és Krausz**
Vasvári Pál-utca 9.
- Schlänger Testvérek**
Dessewffy-utca 18.
- Schliesser Henrik**
Király-utca 10.
- Schmelcz és Schillinger**
Csengery-utca 51.
- Schmidl H.**
Szerecsen-utca 6.
- Wesselényi-nyomda**
Uj-utca 37.
- VII. kerület (Erzsébetváros).
- Árpád kö- és könyvnyomdai vállalat**
(Klein és Kronstein)
Valero-utca 9.
- Athenaeum, irodalmi és nyomdai részv.-társ.**
Kerepesi-út 54.
- Beck F.**
Valero-utca 12.
- Deutsch József**
Károly-körút 7.
- Eckstein Bernát és Fia**
Király-utca 47.
- Garai Mór**
Károly-körút 3.
- Goldfaden Márk**
Kazinczy-utca 7.
- Hedvig S.**
Dohány-utca 12.
- Jäger T.**
Nyár-utca 12.
- Klein Samu**
Akácfa-utca 64.
- Löbl Mór**
Király-utca 27.
- Löblovitz Zsigmond**
Csömöri-út 54.
- Neuwald Illés**
Dohány-utca 44.
- Pannonia-nyomda**
Rombach-utca 8.
- Propper Leó**
Erzsébet-körút 35.
- Reich Ármin**
Dohány-utca 84.
- Rubin J.**
Király-utca 13.
- Spatz Henrik**
Dob-utca 55.
- Spitzer és Somogyi**
Klauzál-utca 31.
- Stern Péter**
Kazinczy-utca 35.
- Weisz Manó**
Csányi-utca 13.
- Wendt és Társa**
Károly-körút 19.
- Zeisler M.**
István-tér 17.
- VIII. ker. (Józsefváros).
- Alkotmány-könyvny.**
Mátia-utca 11.
- Budapesti Hírlap nyomd.**
Rökk Szilárd-utca 4.
- Özv. Fried Ignác**
József-utca 14.
- Fritz Ármin**
József-körút 9.
- Klein Vilmos**
Kerepesi-út 73.
- Kohn Simon**
József-körút 5.
- Laufer J.**
Nagyfuvaros-utca 11.
- Márián György.**
Mátia-utca 11.
- Országos Hírlap nyomd.**
József-körút 65.
- Rózsza Kálmán és neje**
Szentkirályi utca 30.
- Szent Gellért-nyomda (Valter E.)**
Práter-utca 44.
- Stephaneum (a Szt. István-Társulat nyomdája)**
Szentkirályi-utca 28.
- Szent László-nyomda**
Rökk Szilárd-utca 28.
- Széchenyi-nyomda**
József-utca 45.
- Weissenberg Ármin**
József-körút 28.
- IX. ker. (Ferencváros).
- Engelmann Mór**
Vámház-körút 15.
- Pátia-nyomdarészvénytársaság**
Üllői-út 25.
- Vasvári Lajos**
Üllői-út 41.
- X. kerület (Kőbánya).
- Első kőbányai könyvny.**
Jászberényi-út 1.

Könyvnyomdák a vidéken.

- Abauj-Szántó**
Baksy Barna.
- Abauj-Szepsi**
Vongrey Gusztáv.
- Abrudbánya**
Róth Ferencz.
- Ada**
Berger L.
- Alsó-Kubin**
Trnkóczy József.
- Alsó-Lendva**
Balkányi Ernő.
- Apatin**
Szavadill József.
- Arad**
Aradi nyomda-részvénytársaság.
Bloch H.
Első aradi amerikai gyorsajtó-nyomda (tul.: Kerpich Zsigmond).
Gör. kel. egyházmegyei nyomda.
Gyulai István.
Lengyel Lipót.
Muskát Miksa.
Tribuna Poporului r.-t. nyomdája.
Réthy Lipót és Fia.
- Aranyos-Maróth**
»Dóczi-nyomda (tulajd.: Némédi László).
- Aszód**
Magyar kir. javító-intézet nyomdája.
- Bács-Kula**
Berkovits Márk.
- Bács-Topolya**
Wilhelm Miksa.
- Baja**
Kazal J.
Kollár Antal.
Nánay Lajos.
Streinz Gyuláné.
- Balassa-Gyarmat**
Halyák István.
Tokay Lajos.
- Balázsfalva**
Gör. kath. püspöki nyomda.
- Bánffy-Hunyad**
Ábrahám Mór.
- Barcs**
Skríbanek N.
- Baróth**
Mízsír Ádám.
- Bártfa**
Blayer M.
- Békkés**
Bárá Drechsel Géza.
Povázsay László.
- Békkés-Csaba**
Corvina-ny. (Szihelszky József).
Lepage Lajos.
Povázsay testvérek.
- Belényes**
Süssmann Lázár.
- Beregszász**
Haladás-könyvnyomda (tul.: Juhász Pirooska).
Engel Jenő.
- Besztercze**
Botschar Tivadar.
Csallner Károly.
- Besztercebánya**
Machold F.
Sonnenfeld Mór.
- Bicske**
Lederer Hermann.
- Bonyhád**
Raubitschek Izor.
Simon Károly.
- Brassó**
Brassói Lapok nyomdája (tulajd.: Grünfeld R.).
Ciurcu és társa.
Oótt János Fia.
Herz és Társa.
- Muresianu Aurél.
Schlandt G.
- Brezsnóbánya**
Kreiser J.
- Buziás**
Ullmann F.
- Csákovna**
Chudy Testvérek.
- Csáktornya**
Fischel Fülöp.
- Csíkszereda**
Györgyjakab Márton.
Létz János.
- Csongrád**
Tiszavidék nyomdája (tulajd.: Silber Jánosné).
Weisz Márk.
- Csorna**
Neumann Samu.
- Csurgó**
Vágó Gyula.
- Czegléd**
Nagy Elek
Sebők Béla.
- Debreczen**
Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.
Hoffmann és Kronovitz.
Kufasi Imre.
László Albert.
Pongrácz Géza.
Városi nyomda.
- Deés**
Demeter és Kiss.
Goldstein Jakob.
- Detta**
Heldenwanger és Ulmann.
- Déva**
Hirsch Adolf.
Kroll Gyula.
- Devecser**
Rosenberg Zsigmond.
- Dicső-Szent-Márton**
Hirsch Mór.
- Ditró**
Ditró és Szárhegy községek nyomdája.
- Dombovár**
Dombovári könyvnyomda (tulajd.: Bruck Sándor).
- Dunaföldvár**
Schwarz Manó.
- Duna-Szerdahely**
Adler Netti.
Goldstein Józsuva.
- Eger**
Baross-nyomda (tulajd.: Paunz S.).
Egri könyvny. részv.-társ.
Érseki lyceumi nyomda.
Lőw Sámuel.
- Enying**
Politzer Jenő.
- Eperjes**
Kösch Árpád.
Pannonia-nyomda (tulajdonos: Kahn Mór).
Stamberger Lajos.
- Érsekujvár**
Kohn Samu.
Winter Zsigmond.
- Ér-Mihályfalva**
Beck Adolf.
- Erzsébetfalva**
Mártonfi L.
Matkovich Aladár.
- Erzsébetváros**
Kotzauer D.
- Esztergom**
Buzárovits Gusztáv.
»Hunnia« könyvnyomda (tul.: Gerenday József).
- Laiszky János.
Tábor Adolf.
- Fehértemplom**
Kuhn Péter.
Wunder J.
- Felső-Eör**
Schodisch Lajos.
- Fertő-Nezsidér**
Horváth B.
- Fiume**
Battara P.
Chiuzre & Co.
Jerouscheg G.
Mohovich Emidíó
Unio könyvnyomdai műintézet (tulajdonos: Hegyi Jenő).
- Fogarás**
Thierfeld Lipót.
- Galánta**
Első galántai könyvny.
- Galgócz**
Szold Jakob.
Sternér Adolf.
- Gyergyó-Szent-Miklós**
Létz János
Szabó Testvérek.
- Gyoma**
Kner Izidor.
- Gyöngyös**
Herzog Á. E.
Kovács és társa.
Schimmerling Dávid.
- Gyöng**
Engel József.
- Győr**
Fischer István és F. utóda
Nitsmann József.
Györegyházmegyei könyvnyomda.
Pannonia-könyvnyomda (tul.: Szávay és Raab).
Surányi János.
- Győr-Sziget**
Gross G. és társa.
- Gyula**
Corvina-nyomda.
Dobay János.
- Gyulafehérvár**
Püspöki lyc. nyomda (bérlo: Papp György).
Voltz B.
- Hajdú-Böszörmény**
Szabó Ferenczné.
- Hajdú-Dorog**
Grünfeld Mózes
- Hajdú-Nánás**
Bartha Imre.
- Hajdú-Szoboszló**
Plón Gyula.
- Halas**
Práger Ferencz.
- Hátszeg**
Triznyai István.
- Hatvan**
Hoffmann J. L.
- Hódmező-Vásárhely**
Hódmezővásárhelyi nyomda és kiadó r.-t.
Lévai Fülöp.
Vásárhely és Vidéke nyomdája.
- Holics**
Hotascha J.
- Homonna**
Waller S.
- Huszt**
Mermelstein Fülöp.
- Igló**
Schmidt József.
Tátra-könyvnyomda (tul.: Stein Ignác).
- Ipolyság**
Neumann Jakob.
- Jászberény**
Brünauer Adolf és Társa.
Kacvinszky Zoltán.
- Kalocsa**
Juresó és társa
Werner Ferencz.
- Kaposvár**
Gerő Zsigmond.
Hagelmann Károly.
Özv. Jancovics Gyuláné.
Kéthelyi Miksa.
- Kapuvár**
Buxbaum József.
- Karánsebes**
Karánsebesi gör. kel. rom. egyházmegye nyomdája.
Flaissig Lipót.
- Karczag**
Szódi S.
- Kassa**
Grosz Soma.
Ifj. Nauer Henrik.
Ries Lajos.
Werfer Károly.
- Kecskemét**
Fekete Mihály.
Ottinger Ede.
Steiner Mihály.
Sziládi László.
Tóth László.
- Késmárk**
D. Altmann Dávid.
Sauter Pál.
- Keszthely**
Farkas János.
Nádai Ignác.
Sujánszky József.
- Kézdi-Vásárhely**
Ifj. Jancsó Mózes.
- Király-Helmeccz**
Klein József.
- Kisbér**
Haftl Kálmán.
- Kis-Czell**
Ményhárt Julia.
- Kis-Kőrös**
Kalisch Ignác.
- Kis-Kún-Félegyháza**
Feuer Illés.
Vesszősi József.
- Kis-Marton**
Dick Ede.
- Kis-Pest**
Fischhof Henrik.
- Kisújszállás**
Szekecs József.
- Kis-Várda**
Berger Ignác.
Ifj. Klein Gyula.
- Kolozsvár**
Boskovics József.
Ellenzék nyomdája. (tul.: Magyar Mihály).
Gámán János örököse.
Gombos Ferencz.
Magyar Polgár nyomdája. (tul.: Ajtay K. Albert).
Polecz Albert.
Zobátsz Ferencz.
- Komárom**
Freisinger Mór.
Hacker Richárd.
Rónai Frigyes.
Schönwald Tivadar.
Spitzer Sándor.
Szénássy I.
- Körmend**
Körmendi könyvnyomda-részvénytársaság.
- Körmöcbánya**
Joerges A. özv. és Fia.
- Korpona**
Korpona és Vidéke nyomdája.
- Kőszeg**
Feigl Frigyes és Gyula.
- Kún-Szent-Márton**
Csanády József.
- Kún-Szent-Miklós**
Özv. Bors Károlyné.
- Lajta-Szent-Miklós**
Fleischmann Ignác.
- Léva**
Dukesz Lipót.
Nyitrai és Társa.
- Lippa**
Máhr Emil.
Zách József.
- Liptó-Szent-Miklós**
Steier Izidor.
- Lőcse**
Reisz Tivadar József.
- Losoncz**
Kármán-könyvnyomda.
Losonczy Sándor.
Roth Simon.
- Lugos**
Traunfellner Károly.
Virányi János.
Weisz és Sziklai.
- Magyar-Óvár**
Czéh Lajos.
- Makó**
Gaál László.
Neumann József.
- Malaczka**
Wiesner Alfréd.
- Maros-Ludas**
Glück József.
- Máramaros-Sziget**
Blumenfeld és Dávid.
Mayer és Berger.
Részvénytársaság.
Wider Mendel Fia.
- Maros-Vásárhely**
Adi Árpád.
Ev. ref. collegium-nyomda (bérlo: Sztupjár István).
Grün Vilmos.
- Mátészalka**
Weisz Zsigmond.
- Medgyes**
Reissenberg G. A.
- Mezőkövesd**
Balázs Ferencz.
- Mezőtúr**
Dolesch Géza.
Gyikó Károly.
- Miava**
?
- Mindszent**
Weisz Ignác.
- Miskolcz**
Forster, Wesselényi és Társa.
Stamberger Bernát.
Wagner és Szelényi.
- Módos**
Staits György.
- Mohács**
Blandi János.
Rosenthal Márk.
- Moór**
?
- Mosony**
Grünfeld Ignác.
- Munkács**
Blayer Ábrahám
Grünstein Mór.
Kohn és Klein.
Kroó Hugó.
- Nagy-Atád**
Grünsberger Antal.
- Nagy-Bánya**
Molnár Mihály.

GRAFIKAI SZEMLE

SZAKFOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

A KÖNYVNYOMDÁSZOK SZAKKÖRÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELEN HAVONKÉNT EGYSZER

Akczidensz-szedésről — akczidensz-szedőknek.

(Felolvasatott a Szakkör 1899. április 30-án tartott felolvasó-ülésén.)

Soraim megírásához annál nagyobb örömmel fogtam, mert tudva azt, hogy egyidejűleg nemcsak kedvencz ideám, eszmém fejtegethetem, hanem ez által — őszintén remélve — a még mindig bölesőjében ringó és ez idő szerint még nehezen vajúdo szakmánk akczidensz-ágáról szövegek, a mely szakma-ágazatunk sinylődésének legfőbb oka abban rejlik, hogy szép hazánk metropolisai, valamint általán hazai akczidensz-szedőink eléggé nem kárhóztatható elfogultságban szenvednek, a mi nem fejlesztheti, hanem sorvasztja a létjogosultságra, előrehaladásra és továbbképzésre mindenestre igényt tartó közép- és legfiatalabb generációt.

Több évi tapasztalataim, szorgos meglígyeléseim határozottan bebizonyították előttem azt, hogy magasabb kiképzésünkhöz nemcsak az alkalom, személyes jóakarát, iparkodás, tehetség és tudásvágy szükséges, hanem szükséges ehhez leginkább az életerő, a *továbbképzés*.

Ez nálunk hiányzik, egyszerűen még ismeretlen. Pedig ha meggondoljuk, hogy csekély fáradság, de mindenképp előtthozható jóakarát szükséges, úgy ezt igen könnyen elérhetjük és szinte naívnul kérdehetjük önmagunktól, hogy hát miért nincsen nekünk *továbbképzésünk*?

Tisztelt hallgatóság!

Engedjék meg, hogy az elmondottakra, mint ki magamban egy kis erőt érzek ennek mélyebb, tüzetesebb fejtegetéséhez, figyelmüket rátereljem az általam említett nem egy, de több okra és kérem önöket, ha ugyan ezért lelkesedni tudnak úgy, mint a hogy az erre hivatottaknak lelkesedni okvetlenül kell — már saját érdekük, és ha igaz akarok lenni, saját jövőjük figyelembe vétele miatt is — ezek felett nem pálczát törni, mert munkáságunk tere nem a multban, hanem a jövőben fekszik, nem elődeink nagy neve, nem vérünk nemessége, hanem tettek emelhetik a magyart ama nagy népek sorába, melyeknek neve e földet dicsőséggel tölti el.

Szakmánk akczidensz-ágazata, mely mint főütőerét képezi az élő testnek, mint említettem, csigalassúsággal vajudik, vajmi ritkán látunk egy-egy említésre méltó, legtöbbszörre egyoldalú és mindig hiányos kidolgozással bíró akczidensz-szedést.

Úgyszintén ritkán, elvéve tapasztalhatjuk akczidensz-szedéseink helyes és kellőleg érvényre jutó színezését.

Mi ennek oka?

Ennek okait, mert ezek okok, a melyek roppant súlylyal nehezdednek akczidencziánk kultiválásának előrehaladására, számtalan, érvekben gazdag, de még — szerény véleményem szerint — mindannyiszor nem a leghelyesebb úton haladó magyarázatokban tárták föl. Pedig ha önmagunkkal teljesen tisztában vagyunk és csekély érdeklődéssel viseltetünk szakmánk jövője iránt, lehetetlen, hogy fájó szívvel bár, de be ne ismernénk azt, hogy hiszen ennek tulajdonképen mi magunk vagyunk az okai, mert mindannyian, ha még olyan **jó** akczidensz-szedőknek gondoljuk is magunkat, egyaránt gyarló emberek vagyunk, kik ilyenformán gondolkodunk — először **én**, minusz, megint **én**, minusz és végül újból **én**.

Szerény két betű, de annál nagyobb, az életfolyást igazságosan visszatükröző háttérrel.

Mennyi cikket lehetne erről a két betűről írni, mennyi emberi gyarlóság kútforrása volt és lesz ez a kiküszöbölhetetlennek tűnő két betű.

Saját magamra is bántólag hat, hogy itt, a nyilvánosság előtt kell, de csak azért, mert szükségét látom, ezt hangsúlyozni; de van-e valaki, ki ennek az ellenkezőjét tudja bebizonyítani. Merem állítani, hogy nincs. Tapasztalataim ezt kellőleg bebizonyították akkor, mikor mindezekről alkalmam volt tényleg meggyőződést szerezni.

Mindez pedig abból az egyéni elszigeteltségből származik, melyben akczidensz-szedőink nagyobbbrészt élnek, pedig a gyöngy is csak akkor nyeri egész becsét, ha átfúrva felsorolattik, az ember pedig akkor ér legtöbbet, ha természetes sorából ki nem lép.

Ez az egymás iránti antipátia egyenes lefolyása, kicsinyeskedő, a nevetségességig önző, hiú és Isten tudja miféle okokból eredő nézeteltérések, sőt némelyek munkájuk sikertelensége is.

Nem áldattunk meg egyforma tehetséggel és éppen ezért kellene az erősebbnek elnézőnek lenni mindaddig, míg a gyengébbet nem sikerült meggyőznünk arról, hogy az utat neki egyengetjük. Hány eset van, hogy mikor az akczidensz-szedő elkezdi szedni, az a gondolat vezérli, hogy No, most szedek egy *remek* levélfejet, szóval valamit, a mi remek kivitelu lesz és tényleg, kisedve ki lett, hanem a kidolgozás, az mire elkészült, olyan rozoga alapra épült, hogy a szedés levonása után az illető maga is megijedt tőle, tehát ez lenne az igaz önbeismerés, ez lelki nyugalomról tanuskodik. Hanem vannak viszont olyanok, kik másként fogják fel, azaz szerintök az általuk előállítottak kifogástalanok, a mely nem tűr semmiféle javítást stb., tehát itt találkozunk az önző

és hiú felfogással, a mely pedig ártalmára van úgy önmagának, mint esetleg a nyomdokain haladónak, azaz közvetlen alárendeltjeinek.

A jó hír is olyan, mint a tőke, a ki egyszer megszerzte magának, az annak kamatjaiból élhet, sőt ha némileg ügyes is, még egyszer annyit kap hitelre, mint tőkéje valaha ért, s csak azért, mivel mindenki gazdagnak hiszi.

Nem vádaskodás ez, a mit eddig felolvastam, hanem a kor satnyulása, melyben az emberek nem ismernek önmagukra; elbizakodottság, mely szakmánk fejlődése elé mint áthidalhatatlan akadály gördül. Ezt kellene és első sorban egyesült erővel elhárítanunk, hogy ha mi nem is élvezhetjük már fáradaimaink gyümölcsét, de teremtsünk járt utakat utódaink számára, törjük porrá azokat a rögöket, a melyek továbbképzésünket mintegy kizökkentik rendes medréből, s mely munkánk, úgy lehet, részünkre is meghozza a nem remélt jobb sorsot.

Hiszen mindnyájunk óhaja, hogy jól képzett munkások legyünk, hogy helyt álljunk mindenkor magunkért, hogy nevünket megbecsültessek.

Bizonytalan képzettségünk multja és jelene bátorított fel e sorok megírására, ez által remélve elérhetni azt, hogy akcizidensz-szedőink ezzel bővebben fognak foglalkozni, ha érdeklődésüket sikerült felkeltenem.

Szükségtelennek tartom e helyen most az akcizidencia tágra nyúló fejtegetését, mert kinek ne lett volna már alkalmá arról meggyőződni, hogy a gyakorlat teszi az embert mesterré. Hány olyan akcizidensz-szedőnk van, a kinek ambíciója magasabb színvonalon álló kiképzést követelt a maga részére annak idején, de mert erre alkalmas eszközök még abban az időben nem voltak, a mint hogy most sincsenek, visszaesésbe jutott, úgyannyira, — és erre, sajnos, példák vannak — hogy végkép le kellett mondania az akcizidenciák előállításáról.

Uraim! Szerintem mindezek a bajokon csekély fáradsággal segíthetünk.

Vessük ki magunkból mindama rossz tulajdonokat, a melyek *továbbképzésünket* hátráltatják: önmagunk túlbecsülését és hiúságunkat.

Ébredjete fel valahára, lássátok be, hogy nekünk élet-szükségünk a sorakozás, bontsuk ki azt a zászlót, a mely köré, mint kőszirt, tömören csoportosulva, felkiálthassuk egy lélekkel: egyesüljünk szakmánk fejlesztésére!

És most engedjék meg, hogy lehető rövidesen kifejtssem önöknek, miként gondolom ezt megvalósíthatni.

Természetes, hogy mentül tágabb körű a szakmaismeretünk, mentül jobb, tökéletesebb a képzettségünk, annál biztosabb alapon állhatunk, tehát szorosan véve tisztán a mi, saját érdekeinkről van szó.

És van-e közöttünk egy is, ki a saját hatáskörét ne akarná szélesíteni, ha mindjárt saját túlbecsülésünk és hiúságunk árán is?

Meg vagyok róla győződve, hogy nincs, nem lehet, mert ha a jövő végtelen homályába némi bepillantást vetünk, észre kell vennünk, hogy mentül messzebbre látunk, annál sötétebb lesz az út előttünk, a melyen

haladunk... Erről le kell térnünk, habár tapogatva is, egymást hívogatva, csalogatva mindaddig, míg a hajnal derengő fényénél egymásra akadunk... Tehát azt a hajnali fényt kell keresnünk, a mely bennünket egyívé vezet (de nem a Haberbauerhez), hogy ekkor vállatve ledobjuk magunkról azt a gyűlöletes, súlyos terhet, a mi bennünket egymástól elszigetelve rablánczon tartott.

Nem szándékom olyan messzemenő indítvánnyal előhozakodni, a mi sok leküzdhetlen akadály, anyagi áldozat, meg sok fáradság árán volna csak elérhető. Terveim ezidejűleg egy kisszerű, de ránk, akcizidensz-szedőkre, mégis jótékonyan ható, fejlődésünket pedig biztos alapra nyugtató egyesülés körvonalozását, a mely maga után vonná a budapesti akcizidensz-szedők életre-ébredését. Hiába kesergünk mi azon, hogy miért nincs saját terünk. Nincs, mert nincsenek elegendő számban ennek megteremtői.

Véleményem fentartva, bátran állítom, hogy akcizidensz-szedőink egyesülése első sorban saját javukra és kiképzésükre szolgálna, de ebből kifolyólag még egyéb sikerek elérése, mint a sokat emlegetett magyar irány megteremtése és meghonosítása, természetesen idővel, sőt tovább megyek, új anyagok előállítása is lehetséges volna; erre elég garancia lenne szakmánk iránti szeretetünk, a mely eléggé bebizonyított tény a rengeteg sok, de túlnyomólag sikertelen akcizidenciák termelése által.

Ezt pedig mind összevonva, könnyen elérhetőnek vélem a Szakkör védőszárnyai alatt, a mely kör már számtalanszor jelét adta annak, hogy szükség szerint segélyre van annak, a ki hozzá segélyért fordul.

Végezetül még csak azt óhajtom kijelenteni, hogy nem holmi *kőralapítási düh* adta kezembe a tollat eme szerény kis felolvasáshoz, a mely különben is egészen eltérő lenne és lesz minden más, eddig létező egyesület, kör alapmegvetésétől, hanem szükségessége a saját továbbképzésünknek, a mely nyugodalmas jövőt biztosíthatna valamennyiünk számára, mert bármily szép a gondolat, hogy nevünk fenn fog maradni szaktársaink és utódaink között, van valami ennél boldogítóbb s ez az a meggyőződés, hogy korunknak hasznos polgárai valánk s helyünket, melyre a végzet állított, betöltve, a nehéz munkában, melyben századunk egy jobb jövő után törekszik, mi is részt vettünk.

Köszönöm szíves türelmüket.

Pavlovsky J. Alajos.

A reprodukció általában.

(Első közlemény.)

Az új irány és a szedőgépek tökéletesbitése által rövidesen abba a helyzetbe fogunk jutni, hogy a szakmánkban csak egyoldalúlag kiképzett szaktársaknak semmi értéke sem fog lenni, mert mindenütt csak olyan munkást fognak keresni, ki a szakbavágó dolgokkal tökéletesen ismeretes. Ezzel nincs az mondva, hogy mindenki ügyes rajzoló legyen, hogy tervezetet készíthessen, sem pedig, hogy egy szedő a gépmester munkáját végezze, vagy pedig fametszéshez, czinkmaratás-

hoz, könyomáshoz, vagy minden, a reprodukció-szakba vágó munkákat végezni tudjon; de szükséges az, hogy minden a szakba vágó dolgokról legalább fogalma legyen és szakmájához a legközelebb álló dolgokkal annyira foglalkozzon, hogy azt képes legyen elsajátítani.

Sokan vannak, kiknek nem volt alkalmuk magukat ezen a téren tökéletesen kiképezni, de még többen vannak, kik éppen semmit sem érdeklődnek a tanulmányos dolgok iránt. Így aztán ha például felolvasást vagy előadást hirdetnek a színnyomásról vagy egy, a reprodukáláshoz tartozó témáról, sok szedő gondolkodik így: »Minek hallgassam én azt a felolvasást vagy előadást, hisz nekem nincs dolgom a színnyomással vagy klisék készítésével stb., az csak azt érdekli, a ki vele dolgozik.« Vagy ellenkezőleg, ha az előadás a szedésről vagy egyéb, nem a gépmester dolgába vágó tárgyról szól, akkor a gépmester fog így vélekedni.

Mindkettő vélekedése téves, mert minden tudomány csak hasznunkra válhatik, sohasem tudjuk, hol vehetjük hasznát képzettségünknek, mert a mai korszakban, ha valaki előre akar haladni, annak törekedni kell a szakmájába vágó dolgokkal megismerkedni, ha nincs is egyik vagy másik munka előállításában kiképezve, de legalább hozzászólhasson, mert az mindenkinek csak hasznára válhatik, ha legalább is a főpontokkal megismerkedett.

Elsősorban a reprodukció főpontjával: a szedéssel fogok foglalkozni és pedig az akcзиден-szedéssel kezdem meg saját tapasztalatomból vett kivonataimat, mert a sima szedésnél csak a szavak közti helyes beosztás és a szavak helyes elválasztásáról lehet szó, a mi úgyis mindenki előtt ismeretes kell, hogy legyen.

Akczidenciák szedésénél a legfőbb igényt képezi az izlés, a címssorok összeválasztása, ezek helyes beosztása és a pontos számítás.

Persze egy jó akcзиден-szedőnek a tervezet készítésében is jártassággal kell bírnia, hogy önállóan legyen képes vázlatot teremteni; minél a szedésben, mielőtt levonatot készít, látnia kell, hogy milyen képletet fog az a lenyomatban mutatni. Minden jó akcзиден-szedő, mielőtt a szedéshez fog, tervezetet készít magának papírra, melyből körülbelül látható, hogy esetleg milyen változások szükségeltetnek, csak a javítások után kezdi meg munkáját az előtte álló terv-vázlat után. Az nem szükséges, hogy a tervezet az összes körzetdarabokat, melyeket munkájához igénybe akar venni, tökéletesen ábrázolja, vagy azt kitűnő rajzban állítsa elő, elég egy odavetett tervezet; melyből a főképlet látható, mert sokat könnyítünk ez által munkánkon és ily esetben nagyobb változtatások szüksége nem fordulhat elő.

Czímkarttyák és könyvczimeknél tanácsos előbb az összes sorokat leszedni, de ne zárjuk ki azokat, nehogy esetleges betűfaj-változásnál — mely a sornak keskenyebb vagy szélesebb futása miatt többször előfordul — a kizárásra idő pazaroltassék, a nélkül, hogy a leszedett sort igénybe vehetjük volna.

Oly esetben, ha valamely sor szélessége miatt nem látszik használhatónak, ne osszuk azt széjjel mindaddig, míg helyébe megfelelőbbet nem találunk, mert ha

előttünk látjuk a nem megfelelő sort, sokkal könnyebb a választás helyébe megfelelőbbet találunk; mert így nem szükséges, hogy másfajta betűből az egész sort újra leszedjük, az első szónál láthatjuk a különbséget. Azért a legtanácsosabb a nem használható sorokat csak akkor elosztani, ha már a szedés teljesen készen van, mert gyakran előfordulhat, hogy egyik vagy másik sorra visszatérünk, nem találván megfelelőbbet.

Többször van rá eset, hogy egy sor az adott nagyságot szélességben túlhaladja, ily esetben a szedés két oldalán osztjuk el a sornak szélességi különbségét, még pedig teljesen egyformán.

Komplikált szedésnél, hol körzetek fordulnak elő, a számításához kell szokni és pedig rendszeresen úgy, hogy nonpareille-re vagy cicerora kiterjedő körzetek legyenek tekintetbe véve, a körzeteket vezető léniák pedig mindig 3, 6 vagy 9 pontra terjedjenek. Az ily beosztásnál sohasem jutunk abba a helyzetbe, hogy kényszerítve legyünk körzetdarabokat szétvágni, vagy pedig a vezető léniákat és az azok közt levő térszöket változtatni, mely munka sokszor csaknem annyi időt rabol el, hogy az egészet újra lehetne szedni. Ily kidolgozású munkáknál legjobb első sorban a főkörzetet a szedőhajóra állítani és azután a szedés belső részét vezető léniákkal és esetleges mellékkörzetekkel körülvenni, a címssorok helyét pedig néhány stéggel kitölteni.

Ha ez megtörtént, akkor az egész szedést megnevelsítjük, a hajó közepére toljuk és csak ezután kezdjük meg a körzet külső részét léniákkal és az esetleges mellékkörzettel körülvenni. A szöveget, vagyis címssorokat egy külön hajóra szedjük le, teljesen beosztjuk és így emeljük a körzetbe.

Az ily módszer nagyon előnyös, mert esetleges változásokat sokkal könnyebb keresztülvinni, mint ha a szedés a körzetben áll.

Klisék használatánál, ha ezek fára vannak szögezve, mindig ügyelnünk kell, hogy melléje térszöket tegyünk, nehogy a fa egyenlensége miatt a mellette álló szedés görbén álljon, a mi sokszor előfordul a fa nedvessége vagy rossz gyalulása miatt.

Ferde szedésnél az üregeket sohasem szabad apró kizárással kitölteni, egynehány nagyobb darab teljesen megfelel a célnak; ha pedig az üregek nagyok, akkor még tanácsosabb olvasztott betűanyaggal kiönteni; ily esetben a szedést a hajón jól megfeszítjük, vagy pedig erősen kikötjük, nehogy az ólomanyag oly helyekre is behatoljon, a hol nem szükséges. Ezután a szedést papirossal letakarjuk és csak annyi helyet hagyunk az üreg felett, hogy egy öntőkanállal, az olvasztott ólomanyagot beleönthessük, ügyelnünk kell arra, hogy körülbelül az öntés egy nonpareille-vel mélyebb legyen, mint a betű magassága; az ily módon kitöltött szedésnél betűk vagy léniák félrecsúszása nem fordulhat elő. A széjjel osztásnál pedig nagyon könnyen elválják a szedéstől. Ez a módszer nagyon ajánlható a próbatételre és a ki ily módon fogja szedését kitölteni, az sohasem fog gipszhez, vagy más módszerhez folyamodni, mert az nagyon egyszerű és sok időmegtakarítással jár.

Hajlitott léniákat vagy sorokat sohasem erősítsünk meg túlságosan, mert feszültsége által ruganyossá válik és ez által gömbölyűsége lapossá lesz és a szedésben

gyakran idéz elő spiszeket. Legjobb tehát csak az egyenesen futó oldalait apró kizárással, a hajlitott részét pedig csakis nagyobb kizáródarabbal vagy vastagabb térzőkkel megerősíteni. Czimbetűknél minden betű felső részénél apró kizárást teszünk, hogy a betű alsó része ezáltal könnyebben képezhessen kört.

Bécs.

Nádor Lajos.

A cinkmaratás.

(Kemigrafia, fotocinkografia, autotipia.)

(Folytatás.)

A nedves eljárás útján készülő negatív.

Tudjuk azt, hogy a fényképészek általában száraz (előre elkészített) érzékeny üveglemezt használnak felvételeikhez, mi az ő céljaikra teljesen megfelelő, de az autotipia céljára nem alkalmas. A száraz negatívak főhibája az, hogy a róla nyert kép árnyékatainak többnyire egy tónusok van. A fényképészek e hibát retusirozással el tudják távolítani a raszter *nélkül* felvett negatívokról, de a raszterrel felvetteknél retusirozásról szó sem lehet, csak bizonyos fejlesztőkkel, — nevezetesen a glycin-fejlesztővel, mely igen tiszta árnyékat ad — kezelve javíthatják némileg a hibát. De az ilyen negatívak finomsága azért soha nem versenyezhet a nedves eljárás útján előállítottakéval.

A fényképész, kivel a negatívot készítettjük, bizonyára ismeri a nedves eljárást úgy, a mint az az ő céljának megfelel, de miután az autotipia céljára készülő negatívok előállításánál az övétől eltérő szabályok vannak, melyeket szorosabban be kell tartanunk, közlöm a nedves eljárás útján készülő negatív előállításának módját úgy, mintha magunk állítanánk azt elő; de csak abból a célból, hogy ez által is bővítve ismereteinket, könnyebbé tegyük munkánkat és a fényképésznek utasításul adhassuk, miként készítse nekünk az autotipiához való negatívokat. Mindenekelőtt ismerkedjünk meg a használandó kémiai szerekkel.

Az *ezüst-fürdő* áll 100 köbcm. desztillált vízből, melyben 100 gr. ezüst-nitrátot feloldunk és leülepedni hagyjuk. Ez oldathoz aztán néhány csepp vegyítésztá salétromsavat adunk, úgy, hogy a kék lakkmus-papír, melyet a salétromsavas ezüstoldatba mártunk, gyöngye vörös színt nyerjen tőle. A fürdőtálnak, melyben a tükrüveg-lemezt fürdetjük, üvegből vagy papírmáséból kell lennie. Használat után az ezüstfürdőt napfényre tesszük ki. A tölcserít, melyet az ezüstfürdő átszűréséhez használunk, kizárólag csak e célra szabad használni, éppen úgy, mint az üveget, melyben a fürdőt további használatra megtartjuk.

A *kollodium* előállításához egész halmaz receptet találhatunk fényképészeti művekben, melyek mind jók. Az ehhez szükséges jódos savaknak legajánlatosabbak a Scherring-féle összeolvasztott rudakban forgalomba hozottak. Régi, kipróbált receptek, melyek jó eredményeket adnak, a következők:

- I. 5 gramm jódammonium.
- 4'75 » jódkadmium.
- 1'2 » brómkadmium.
- 160 köbcm. 95°/_o-os alkohol.

(150 köbcm. jódos oldatot 450 köbcm. 2°/_o-os nyers kollodiummal — Scherring-féle celloidin-collodium — vegyítünk és néhány napig állani hagyjuk. Ezután a vegyíték használatra kész és sok ideig éltartható.)

- II. 15 gramm jódstrocnium.
- 12 » jódkadmium.
- 10 » brómmammónium.
- 500 köbcm. 90°/_o-os alkohol.

(1 rész jódos oldatot 3 rész 2°/_o-os nyers kollodiummal vegyítünk. E vegyíték nem áll el sokáig, azért csak keveset készitünk belőle.)

- III. 8 gramm jódkadmium.
- 5 » jódammonium.
- 1'6 » klórkalcium.
- 200 köbcm. alkohol.

(1 rész jódos oldatot, 3 rész 2°/_o-os nyers kollodiummal vegyítünk.)

Ha az így előállított kollodium egyike vagy másika nem elég tisztán működne, úgy az alkoholos jódoldatból kell néhány cseppet hozzátenni.

Kifejlesztő oldat kétféle módon készíthető és pedig:

- I. 50 gramm vasgálicz
- 50 köbcm. jégeczet.
- 1000 » víz.
- 25 » alkohol.
- II. 30 gramm vasgálicz.
- 16 » rézgálicz.
- 50 köbcm. jégeczet.
- 30 » alkohol.
- 1000 » víz.

Miután hosszas használat után az ezüstfürdő meglehetősen sok alkoholt tartalmaz, azért a kifejlesztő oldathoz is később több alkoholt kell használni. Az a lemez, melyet régi ezüstfürdőben fürdetünk, a nagyon vizes kifejlesztőt eltasztja és így a lemezen sávokat és más hibákat idéz elő, míg ha több alkoholt teszünk hozzá, ezt többé nem észleljük. Az ily módon időről-időre szaporodó alkohol mennyisége a fentebb adott mennyiség négyszeresét is elérheti a kifejlesztőben.

A *rögítő* fürdő vagy cziánkáliumból (40 rész víz, 1 rész cziánkáli vagy nátrium-hyposzulfítból (1:5) áll. E vegyitéknél a mértéktől való kis eltérés mit sem határoz.

A *megerősítő* fürdőhöz leghasználatosabb és legjobb receptek a következők:

- I. 5 gramm réz-szulfát.
- 5 » brómkálium.
- 100 köbcm. víz.

(Réz-szulfát és brómkálium helyett rézbromidot is használhatunk: 4 gramm rézbromid és 100 köbcm. víz.)

- II. 5 gramm ezüstnitrát.
- 100 köbcm. víz.
- 5 csepp salétromsav.

A *pyrogallussav-oldat* következő összetételből áll:

- 1'5 gramm pyrogallussav.
- 2 » cziromsav.
- 100 köbcm. víz.

(Minden 10 köbcm.-hez használat előtt néhány csepp 5°/_o-os ezüst-nitrát-oldatot adunk.)

Ha ez oldatokat elkészítettük, elkezdhetjük a munkát. Először is az üveglemezt, tisztítás céljából, 5 rész víz, 1 rész nyers kénsav és 0'1 rész káliumbichromáttól álló keverékbe tesszük. E keverék vegyítésénél ne feledjük el soha azt, hogy a *kénsavat* öntsük óvatosan, vékony

sugárban a vízbe és *nem megfordítva*: a vizet a kén-savra. E veszélyes keverék helyett különben magát a salétromsavat is, egyenlő mennyiségű vízzel hígítva, használhatjuk.

Miután az üveglemez elég hosszú ideig ki volt téve az előbb említett bármelyik sav hatásának, víz-sugárral alaposan lemossuk és tiszta kendővel szárazra törüljük.

Most rövid időre elhagyjuk a sötét szobát, hogy a fényképező-kamarát rendbe hozzuk. Mindenekelőtt nedves szivacsral megtörüljük a kamara belsejét, hogy abból minden porszemét eltávolítsunk és megvizsgáljuk az objektívét és prizmat, hogy teljesen tiszták-e.

A fényképet stb., melyet fölvenni akarunk, oly módon erősítjük a rajzdeszkára, hogy felső része alól álljon és úgy állítjuk be élesen, hogy a homályos üvegen át egyenesen látható. Ha a képen semmi olyan tárgy nincs, mely az éles beállítást megkönnyítené, úgy az eredetire például egy nyomtatványdarabot erősítünk és azt állítjuk be élesen.

Miután még a rasztert mindkét oldalán egy puha bőr- vagy vászondarabbal gondosan tisztára törültük, óvatosan a kazettába (a fényérzékeny lemezt magába foglaló zárkát nevezik így) helyezzük és pedig úgy, hogy az 0,5, legfeljebb 1 mm. távolságban álljon a később behelyezendő fényérzékeny lemeztől. A lemeztartó sarkaira, a lemezről lefutó ezüstoldat felvételére itatóspapír-szalagot helyezünk, úgy azonban, hogy ez által a raszter és a fényérzékeny lemez közti távolság változást ne szenvedjen.

Ezután beviszszük a sötét szobába a kazettát és ott úgy állítjuk fel, hogy a preparált üveglemezt kényelmesen beléhelyezhessük, aztán bevonjuk a lemezt kolloidummal és az ezüstfürdőbe mártjuk. Két-három perc elvégzése után a lemez érzékeltségére, melynek eltelté után kiveszszük és lecsepenni egy réteg szűrőpapírra helyezzzük, a hátát leszárítjuk és aztán a kazettába tesszük. Ez eljárásnál nagyon kell vigyázni, hogy a kolloidum-rétegre porrészeccskék ne kerülfenek.

Ruzicska Gyula.

(Folytatása következik.)

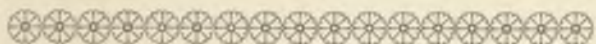

KÉRDÉSEK ÉS FEJELETEK.

E rovatban bárki tehet röviden fogalmazott közérdekű szakkérdéseket, a melyre a feleletet mindig a következő számban, ugyanaz alatt a szám alatt adjuk, a mely szám alatt a kérdést tették. De nemcsak kérdéseknek, hanem az azokra vonatkozó feleleteknek is szívesen adunk helyt.

Kérdés.

3. Hogy helyesebb az egysoros könyvgerinczek alkalmazása; úgy állítva a sort, hogy azt felülről lefelé olvassuk, vagy alulról felfelé?

VEGYESEK.

Beöthy Zsoltnak *Magyar irodalomtörténet* című disz munkájából most készült a második kiadás, illetve már meg is jelent annak első kötete, jelentékeny bővítésekkel, úgy a szövegben, mint az illusztrációkban. Ajánljuk e nagybecsű, szakmánkat olyan közel érintő munka megszerzését nyomdász körű könyvtárainknak, valamint mindazoknak, kiknek anyagi viszonyaik megengedik annak megvételét.

A Pallas nyomdai és kiadó-intézet *Nagy Lexikonából* még a jelen év végéig két pótkötet jelenik meg, mely a legújabb időig fogja a nagy irodalmi vállalatban foglalt anyagot feldolgozva nyilvánosságra hozni.

Művészvilág. Mult számunkban már megemlékeztünk erről a folyóiratról, melyet a Márkus-nyomda állít elő. Azóta megkaptuk abból a többi számokat is és örvendetesen konstatálhatjuk, hogy az mindig tökéletesebb lesz. Különösen szépek a hirdetések, melyeknek egyszerű eleganciáját bátran mintául vehetnék többi folyóirataink is. Annyi szecsesszionizmust, a mennyi azokban a hirdetésekben látható, mindenkor szívesen veszünk, sőt egyenesen ajánljuk is annak hasonló kis arányban való utánzását.

A hirdetés-oszlopaikon utóbbi időben közszemlére kitétt plakátok közt ellenvetés nélkül az Országos magyar képzőművészeti társulaté foglalja el az első helyet, a rajzának alapjául szolgáló eszmének szerencsétlen visszaadásával. A plakát szecsesszionisztikus irányban van tartva, és olvashatlan betűi mellett élvezhetjük azon a szegény Raffael Santi állítólagos képmását is. Kellemes ellentét képezi e torzműnek a folyó hó 13-án megnyitott nemzetközi acetilén-kiállításnak falhirdetése, mely sikerültégénél fogva már messziről felkelti a járókelők figyelmét. A szép munka a Czettel és Deutsch cég műintézetéből került ki.

A Langen és Wolf gázmotorokat gyártó cég, mely Budapesten eddig a Csaky és társa cég által volt képviselve, felbontotta összekötését utóbbi céggel és önálló képviselőiséget állított fel a váczkörüti 59. szám alatti házban. A fióközlet vezetésével *Forrai J.* úr lett megbízva.

Papírgyárak egyesülése. A *Pesti Napló* április 28-iki számában olvassuk a következő érdekes hírekskét: A magyar és osztrák papírgyárak egy része nagy részvénnytársasággá akarna egyesülni az Osztrák Hitelintézet égisze alatt. Sok jelentékeny cég már kijelentette hozzájárulását. A részvénnytársaság a termelési költségek csökkentését, a helyi piac szanálását és a papírpar exportképességének fejlesztését tűzte ki céljául. Az egyes telepeket egységes elvek szerint fogják megbecsülni s a tulajdonosok ingatlanaiért és gépeikért részvényeket kapnak az új társaságtól, a kintlevőségeket és készleteket pedig készpénzen váltják be. Mindez persze csak frázis. Szó van egyszerű kartelről, mely az árakat megdrágítja. Azt is szeretnők tudni, hogyan képzelik a magyar gyáraknak az osztrákokkal való egyesítését? Azok a magyar gyárak is akarnak talán »egyesülni«, a melyeknek első vevője a magyar állam? Ehhez a kérdéshez még másnak is lenne szava, nemcsak az Osztrák Hitelbanknak.

A miskolci Forster, Wesselényi és társai nyomdaczégből *Wesselényi Géza* kilépett és így a cég most Forster, Klein és Ludwig urak nevé alatt folytatja működését.

Kecskeméten az Ottinger-nyomdát *Hajnal Lajos* szaktárs vette át. Mint a Typographia írja, az új nyomdatulajdonos leányokat alkalmaz a szedőszekrény mellé tanonczokul. Kérdés, hogy a leánytanonczok hogyan illeszkednek bele a tanoncztartást szabályozó mai törvények keretébe.

Papírgyártás tőzgeből. Mosonmegyében új papírgyárat szándékoznak felállítani. E célra a megye törvényhatósági bizottságának küldöttsége tisztelgett *Hegedüs Sándor* miniszternél és kérte tőle a vállalt papírgyár állami támogatását. Hallomás szerint a miniszter százezer forint állami támogatást ígért a vállalatnak, mely a papírgyártásra a *Hanság tőzgeget* akarja használni. Az eddig tett kísérletek nagy sikerrel jártak, mert a legerősebb fajú csomagolópapírtól a japáni legfinomabb minőségig minden fajtát tudnak a tőzgeből gyártani.

Fiumében április hó 30-án nyílt meg az első ott rendezett *iparkiállítás*. A kiállítás, melynek létrejövetele érdekében a magyar kormány is jelentékeny áldozatokat hozott, a napilapok jelentései szerint minden tekintetben sikerültnek mondható.

Közös kirándulás Visegrádra. A budapesti szaktárs-körök június 25-én együttes kirándulást rendeznek a regényes fekvésű, történelmi nevezetességű Visegrádra. A rendezőség erre az alkalomra külön hajót bérelt ki, azonkívül katonazene, a Szakegyesület zenekara és a négy daloskör felváltva fogja mulattatni a közönséget. Résztvételi jegy személyenkint 1 forint, gyermekjegy 50 krajczár. Jelentkezni legkésőbb június hó 20-ig lehet a nyomdákban levő gyűjtőíveken. Visegrádon sok bohósággal mulattatják majd a résztvevőket, a melyről bővebben beszámol az az alkalmi lap, a melyet ez alkalomra szerkesztenek. Felhívjuk a Szakkör tagjait, vegyenek minél tömegesebben részt ebben a kirándulásban, hogy legalább évenként egyszer mulassanak együtt, egymást megértve a budapesti szaktársak.

Härtel Rikárd, a német nyomdászsegédnek egyik fő vezéralakja, a Verband-nak megalapítója, április 10-én ünnepelte volna nyomdászágának ötvenéves jubileumát, ha túlszerénysége azt a szakársak előtt nem titkolta volna. A *Correspondent* szerkesztője csak kerülő úton szerzett magának tudomást az örvendetes eseményről s vezércikkben méltatja Härtel szaktárs érdemeit. Az általánosságáért való küzdelmet az ötvenes évek végén kezdette, 1863-68-ban a lipcei egyesület jegyzője, illetőleg elnöke volt Härtel. Az ő fáradságtalan buzgóságának köszönhető, hogy 1866-ban a német nyomdászszövetség (Verband) megalakítása ténynyé vált. 1868-79-ig annak elnöke volt. 1866-tól a mai napig — reméljük, hogy még számos éveken át — a *Correspondent* szerkesztője, illetőleg annak társszerkesztője. Nyolcz évvel ezelőtt megalapította a jólhíű *Graphischer Beobachter* című szaklapot. Kívánjuk, hogy még sok esztendőn át szolgálhassa Härtel Rikárd egészségben a németországi nyomdászok jó ügyét.

Kétszázhuszonöttesztendős ujság. A világ egyik legrégibb ujságja a *Jenaische Zeitung*, melynek kétszázhuszonöttesztendős fennállását a napokban fogják megünnepelni Jénában, a híres német egyetemi városban. Érdekés, hogy ez a régi ujság első számától kezdve a Neuenhahn-csaád kiadásában jelenik meg. Első kiadója és szerkesztője dr. jur. utr. Neuenhahn Henrik, a jénai egyetem tanára volt. Mostani kiadója dr. Neuenhahn Gusztáv, egyetemi nyomdász.

Papírgyár Szerbiában. *Belgrádban* Fiillner H. warmbrunni, porosz-sziléziai papírgyáros tizenöt évre szóló engedélyt kapott egy papírgyár alapítására. A részvénytőkének legalább 1,200.000 frankot kell tennie. A gyárban csakis *belföldi* nyersanyagot szabad majd használni. E gyár az első ilyféle vállalat Szerbiában.

A Volta-ünnepre, mely május hó 29-én lesz Comoban, a világ minden tájékáról gyűlkeznék majd össze táviró-hivatalnokok, hogy a Volta-emlékszobor talapzatára óriási bronzszobrot helyezzenek el. Terveznek az ünnep alkalmából egy kiállítást is különféle elektromos és táviró-készülékekből. Az ünnep egyik legérdekesebb eseménye a táviróverseny lesz. Minden versenyzőnek ezer szót kell majd táviratoznia a Hughes-apparátuson és pedig kétszázötven-kétszázötven szót angol, francia, olasz és német nyelven, továbbá kétszáz hatjegyű számcsoportot és száz szót a kereskedelmi törvénykönyvből. Javított hiba nem számít, ki nem javított hiba fejében 15 másodperczet számítanak le. A Morse-készüléken hatszázötven szót kell elküldeni és ugyanannyit fölvenni. A díjak között, a melyeket az olasz postais és táviró-miniszterium és a bizottság tűz ki, nyolcz érem, több műtárgy és diploma van. Az első két érem aranyból van. Londomból, Párisból, Berlinből, Münchenből, Budapestről, Brüsszelből, Rómából, Bukarestből, Zürichből és Pétervárról nagyon sokan jelentkeztek már az ünnepre. Berlin maga huszonhárom táviró-tisztet jelentett be.

A párisi kiállítások történetéhez. A jövő évi párisi nemzetközi kiállításra a nemzetek erősen készülődnek. Körülbelül száz esztendeje, hogy Párisban kiállítások voltak. 1798-ban nyílt meg az első, melynél mindössze 10 kiállító volt. Az egész költségvetés 60.000 frankra rügött. Faépületei a Marsmezőn állottak. A kiosztott kitüntetések és érmek száma 25 volt. Három év múlva volt a második kiállítás és pedig a Louvrebán. Ekkor már 220 kiállító volt és a pompa is felülmutta az előbbiét. A siker oly nagy volt, hogy már a jövő esztendőre, 1802-ben megtartották a harmadik kiállítást ugyanazon a helyen 540 résztvevővel. Napoleon császár kezdeményezte a negyediket 1806-ban az Esplanade des Invalidesen. A császárság fénye már sokakat odavonzott, a kiállítók száma 1422. Tizenhárom évig újabb kiállítás nem volt. 1819-ben tartották meg az ötödiket a Louvrebán és legalább hanyatlást nem tüntetett fel, mert 1622 kiállítója volt. Csekély sikereik voltak az 1822. és 1827. évi kiállítások, míg a nyolczadik, Lajos Fiilóp idejében a Carroussel-téren jelentékeny haladást mutat 2447 kiállítóval. Ugyancsak fényesen sikerült a következő kettő 1839-ben és 1847-ben a Champs-Elysées-n. Az 1849. évi kiállítás szintén a Champs-Elysées-n 2200 m² helyet foglalt el és 600.000 frankba került. 1855-ben volt az első világkiállítás és akkor épült az iparcsarnok. 186.000 négyoszögmetert foglalt el és 11¹/₂ millióba került. A kiállítók száma 22.954 volt, a látogatóké több mint ötmillió. Majd következtek az ismeretes újabb kiállítások 1867-ben — 687.000 m² területen — 52.000 kiállítóval, 1878-ban 52.835 kiállítóval és 16 millió látogatóval és 1889-ben 55.486 kiállítóval, 32¹/₂ millió látogatóval. Az 1900. évi kiállítás a tizenhatodik párisi kiállítás lesz.

Párisban Orphelinat de Saint-Jean-Porte-Latine cím alatt mendeckházat fognak közelebb megnyitni nyomdászárvaik részére. Az intézetet több nyomdatulajdonos és könyvkiadó alapítja és nemcsak az árvaik fölneveléséről fog gondoskodni, hanem azokat a pályaválasztás és további megélhetés kezdet-nehézségeiben is minden tekintetben támogatni.

Nyomatványok nyomdafesték nélkül. Van már löporunk — füst nélkül, tudunk telegrafálni — drót nélkül. most már nyomtatni is fogunk tudni nyomdafesték nélkül. E legutóbbi találmányt egy Green nevű embernek köszönhetjük, a ki azt Croydonban szakértők s előkelő emberekből álló közönségnek mutatta be, s a találmány általános csodálatot keltett. A papír, melyet Green fölhasznál, előzetesen valami különös vegyi eljárásnak vettetik alá. Ha már most a papíros a nyomdában a betűkkel érintkezésbe jut, elektromos áram támad, mely olynemű kémiai változást okoz, hogy a betűk által ért területek fekete színt öltenek. E jelenség oka az, hogy az elektromos áram fölbontja a kémiai anyagot, melylyel a papír telítve van. Ez természetesen nemcsak a fölhasznált betűkre nézve áll, hanem minden egyéb, a nyomtatásnál használatban levő alakzatokra.

A Krisztinavárosi Szinkör igazgatója Körünk megkeresésére kedvezményes áru jegyeket bocsátott a tagok rendelkezésére.

Kedvezményes jegyárak:

Nagy páholy 4 frt	Körszék (I. és II. sor) ... 40 kr.
Zsölyeszék 90 kr.	» (III. és IV. sor) 30 »
I. rendű zártzék 70 »	Karzati zártzék I. sor ... 40 »
II. » » » » » 55 »	» » » » » többi » ... 35 »

A Városligeti Szinkör igazgatója szintén engedélyezett kedvezményes áru jegyeket.

Kedvezményes jegyárak:

Földszinti páholy ... 3 frt 50 kr.	Oldalföldszint 40 kr.
I. emeleti » ... 2 » 50 »	I. emeleti erkély 1-ső sor 50 »
I. rendű zsölye ... — » 80 »	I. » » » többi sor 40 »
I. » » » » » 60 »	

Vasár- és ünnepnapokon lehetőség szerint.

A kedvezményes áru jegyek váltásához szükséges utalványok *dara-bonként* egy *krajczárért* kaphatók: *Weinberger Dezső* (Franklin), *Varga Dezső* (Athenaeum), *Tichy Ákos* (Pesti részvénytnyomda), *Schuster Ágoston* (Pester Lloyd), *Cseri Ferencz* (Egyetemi nyomda), *Harsányi János* (Légréády), *Novitzky N. László* (anyaegylet) uraknál és *Rencsi-szovszky Ferencz* szakköri pénztárosnál (VII., Kerepesi-út 54, IV. 17.)

BÖLE JÓZSEF

Budapest

VIII., Vas-u. 7.

v. 67

Stáhty-utca 1.

Elvállal mindennemű épület- és butorasztalomunkát.

Első magyar könyvnyomdai szakasztalos.

Javítások elfogadotnak és pontosan eszközöltetnek.

HIVATALOS RÉSZ.

Havi ülés 1899. évi április hó 30-án.

Elnök: *Schwind Béla* alelnök.

Schwind Béla alelnök jelenti, hogy az elnök akadályozva van a mai ülésen való megjelenésben s így ő reá háramlik az elnöki tiszttség. Egyben kéri a tagtársakat, hogy eltérhessen a napirendtől s a mai ülés a titkár s a pénztárnok jelentésével kezdődjék. Helyesléssel elfogadjatik.

Titkár jelentése a következő:

T. tagtársak! Utolsó felolvasó-ülésünk óta, melyet január 22-én tartottuk meg, az alábbiakban van szerencsém az egyes mozzanatokról beszámolni.

Az évi közgyűlést március 19-én tartottuk meg, a melyen azonban a szokásos napirenden kívül nem volt semmi fontosabb elintézni való ügy.

Az első választmányi ülést április 10-én tartottuk meg, a melyen az egyes bizottságokat alakította meg az új választmány. Örömmel jelenthetjük, hogy az új választmányba oly szaktársakat sikerült megnyernünk, kik szakképzettségükkel körünk érdekeit remélhetőleg istápolni fogják.

Tartottunk a múlt hóban rendkívüli választmányi ülést is, melynek tárgya a társas-nyomdász-kirándulás volt.

Ugyanis a Szakegyesület felhívta az összes nyomdász-köröket, hogy együttesen rendezzenek egy általános nyomdász-kirándulást, mely először a pünkösdi ünnepekre lett tervezve, és miután a Szakkör is ekkor szándékozta szokásos kirándulását megtartani, szinte hajlandónak nyilatkozott résztvenni a társas-kiránduláson mint önálló testület. De az idő rövidsége folytán a kirándulás napja elhalasztott június 25-ére. A társas-kirándulás hajón történik Visegrádra. Hogy tagjainknak némi kárpótlást nyújtsunk az elmaradt pünkösdi kirándulásért, tervbe vette Körünk, hogy a nyár folyamán majd kertüi ünnepélyeket fog rendezni, hol tagjaink anyagi áldozatok nélkül szórakozhatnak családtagjaikkal.

A tervbe vett nyomtatvány-kiállítás, melyet a husvétüi ünnepek alkalmából akartunk rendezni, részvétlenség miatt elmaradt. De miután többen már beküldötték nyomtatványaikat, ezeket felkértük, hogy engedjék meg, hogy beküldött dolgaikat Körünk egyik havi ülésén kiállíthassuk. Ez ügyben már többen szívesen engedtek óhajunknak és bejegyzéseket adták.

A budai szinkör új igazgatóját, Makó Lajos urat megkerestük az iránt, hogy az eddig élvezett kedvezményes jegyeket tovább is engedélyezze tagjaink részére. Makó úr készséggel engedett óhajunknak és továbbra is engedélyezte a kedvezményes jegyeket.

Miután valószínűleg a mai havi ülésünk az utolsó lesz a nyári időnyben, az előforduló fontosabb ügyekről majd szaklapunk útján fogunk tagjaink értesítést nyerni.

Ennyiből állana jelentésünk Körünk működéséről az utolsó havi ülés óta, kérjük ennek szíves tudomásulvételét.

A titkári jelentést a havi ülés tudomásul veszi. Ezután pénztárnok teszi meg jelentését, mely szintén tudomásul vétetik.

Belépett a Körbe: Kunsztek Béla, Tabery Rezső, Ullmann Vilmos, Frecskay István, Nyáry Gusztáv, Peitsik Károly, Kurz József, Róhn József, Kremián Ferencz, Kuliner Miksa, Rottmann Samu, Szücs Dezső, Nechvatal Emil, Weisz Lipót, Floschner Arnold, Mészáros Miklós, Nagy Károly, Linczer Mór, Fékete Gyula.

Kilépett a Körből: Szathmáry Kálmán, Wagner Rezső, Kurtnecker Ferencz, Geiger Vilmos, Spiegel Lipót, Fürst Ferencz, Kohn Ármin, Reisz Jenő, Szücs Dezső, Ligeti Jenő.

Törtelendők hátralek miatt: Bernáth Kálmán, Gardovszky Kálmán, Szentgyörgyi Kálmán, Kolumbán Ernő.

Most felkéri elnöklő *Pavlovsky* tagtársat felolvasásának megkezdésére, a melynek befejeztével felolvasónak szép és ideális eszméje ismertetéseért köszönetet mond s kéri dolgozatának átengedését a *Grafikai Szemle* számára, hogy így ez úton is ismertebbé váljék az. Egyszersmind tudomására adja elnöklő a havi ülésnek, hogy ő mint a Szakbizottság elnöke, mindent el fog követni a felvetett eszme megvalósítására. Tekintve azonban a bekövetkező nyári időny, most nem tart célszerűnek semmiféle intézkedést, hanem az őszi időny beálltával fog a szakbizottság a tárggyal foglalkozni.

Szakkérdések benyújtásánál *Gang Károly* tagtárs következőket adja elő: "Hogy helyesebb a könyvgerinczek alkalmazása, úgy állítva a sort, hogy azt felülről lefelé olvassuk, vagy alulról felfelé?" Miután a kérdés már régi idők óta vajudik, elnök megnyitja a vitát, melyben elnöklőn kívül többen vettek részt s valamennyien a sor amaz elhelyezése mellett foglaltak állást, a melyet alulról felfelé kell olvasni. Különbön is gondoskodni fog elnöklő, hogy a szakkérdés a *Grafikai Szemle* Kérdések és Feleletek rovatában is közzétéssék, talán ez úton sikerülni fog a kérdés megoldása.

Tekintve a küszöbön álló nyári időny, elnök indítványozza, hogy ősziig ne tartsunk ülést s ha valami fontosabb dolog adja elő magát, azt Körünk választmányja időről-időre a *Grafikai Szemle* útján hozza a tagok tudomására. Elfogadjatik.

Elnök megköszönve a tagok szíve: türelmét és érdeklődését, az ülést bezárja. *Stalla Márton*, másodtitkár.

Házi pénztárosaink szíves figyelmébe. A választmány április 10-iki ülésén hozott határozata értelmében fölkérem a Kör t. házi-pénztárosait, hogy *Grócz Ernő* szaktársunknak *A Betűszedés Kitéje* című szakmunkáját ott, a hol még eddig gyűjtés nem történt, a szaktársak között terjeszteni szíveskedjenek. A gyűjtés feltételei iránt lépjenek szerzővel érintkezésbe, a ki a lehető legelőnyösebb módokat nyújtja munkája megszerezhetőse. Egyszersmind ajánljuk e szakirodalmi becsértékkel bíró szakmunkát tagtársaink szíves pártfogásába.

Radnai Mihály,
titkár.

A Képzőművészeti Társulat tavaszi tárlatához a Szakkör tagjainak kedvezményes áru helépojegyeket engedélyezett és ezek a jegyek *darabonként 22 krért* kaphatók *Tichy Ákosnál* (Részvény-ny.), *Novitzky N. Lászlónál* (anyaegylet) és *Rencsisovszky Ferencz* szakköri pénztárosnál (VII., Kerepesi-út 54., IV. em. 17.)

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Hold-utca 7. sz.

Kiadótulajdonos: a Könyvnyomdászok Szakköre.

A lap papiroza *Moiret F. Ödön* papírnagykereskedéséből való.

Felelős szerkesztő *Tanay József.* Főmunkatárs *Firtinger Károly.*

SCHÖNTAG GYULA

szakasztalos

BUDAPEST

VI., Váci-körút
51. szám.

Kis antika-
szekrény 3 frt.

Nagy szekrény
4 frt.

*

Árjegyzék ingyen
és bérmentve.

FRISCH FRIGYES
mechanikai műhelye
BUDAPESTEN
V., Akadémia-utca 7. sz.

Különleges műhely a könyv- és könyvnyomdákban használatos mindennemű gépek, úgymint: **körforgógépek, könyv- és könyvnyomdai gyorsajtók, téglanyomású, fűző-, vágó-, lyukasztó- és hasítógépek javítása és átalakítására**; elvállalja továbbá **transzmisszió-felszerelések**, minden mechanikai üzembe vágó műhelyek **átültetését**, valamint minden e szakba vágó munkálatok eszközését.

Gázmotorok
javítása.

Egyes gépek átalakításához **tervek díj nélkül készíttetnek.**

A legkülönbébb czélszerű és divatos
Könyv- és címzetűkből
nagy választékot tart.

FISCHER ÉS MIKA
BUDAPEST
VI. ker., Révay-utca 6.
Betűöntőde * Tömöntőde

Folyton készletben tart: szerb és héber betűket, körzeteket és kizárásokat, nyomdai szerelvényeket, betűszekrényeket és állványokat, a leggyorsabban készítve és a legjobb minőségben kiállítva.

Ajánlja szabadalmazott
nyomdai vonalzó-berendezését
táblázatszedéshez. Egy oktáv-garnitúra 10 ft.

Ehával igen jutányos áron egész nyomdai berendezéseket.

Legnagyobb GYÁR * *
Ausztria-Magyarországban.

Hengeranyag.
Hengeröntés.

SCHIFF, SRPEK ÉS TSA

Budapest, VIII., József-utca 17.

FESTÉKEK könyv-, kő-, pléh- és fénynyomású ezélokra.

KÖZÖMBÖSÍTŐ FESTÉKEK
HÁROMSZÍNNYOMÁSHOZ.

Legfinomabb disznyomat-, illusztrációnyomó festékek, könyv- és újságfestékek.

Törzsház: BÉCS.
*
Fiók: FLÓREN CZ.
*
Raktárak a képviselők a világ minden fővárosában.
*
Gyári telefon 63-53.

Fluidicon, legjobb festék-konzerváló szer, a bőrsődést megakadályozza, a hengerre száradt festéket feloldja.

Vezérképviselő:
KAUFMANN GYULA
Budapest, VIII., József-utca 17. szám.

Mindennemű kellékek könyv- és könyvnyomdák számára.

Hogenforst A.

gépgyára Lipcsében

28 év óta gyárt mint különlegességet: gépeket és készülékeket a könyvnyomdászat, tömöntés, és galvanoplasztika részére elismert felülmulhatatlan kidolgozásban.

Teljes kombinált tömöntődei berendezéseket

nyolcz különféle szerkezetben tüzhely- és légszesz-tüzelés számára, kötelező védőkészülékkel, ólomgözk ellen.

 Törvényesen véauve.

Nagyság és kidolgozás szerint ára 370–990 márka.

Ebbe az árba beszámítatik még:

1 olvasztótüzhely üsttel, öntőszerszám és szárítósajtó,	1 kemény mosókefe.
2 heöntő-ékek együtt.	1 talkirozókefe.
1 gyalulókészülék 1 egyenes gyaluval a betűmagassághoz és 1 facettgyalu.	1 lemezisztítókefe.
1 ciceroöntőszorzó párhuzamos állítással.	1 olajoskefe.
1 betűmagasságú öntőszorzó üresöntés alá való lécczel.	1 keskeny pép-csetet.
1 záróróma.	Horganybádogok, matriczák bemázolására és nedvesen tartására.
1 öntőkanál.	50–200 különféle vastagságú matriczatábla.
1 salak-kanál.	100–200 ív takarópapíros.
1 kézi fűrész.	Matriczapor.
Különféle kemény és puha száraz nemez.	30–100 kg. stereotípfém.
100 ív fehér szárító itatós papíros.	Betűmagasságú támasztó-stégek.
1 választék-véső.	Hézagpor.
1 pacskolókefe nyéllel.	Elsőrendű szóda.
	Talkum.
	Hézagpótló.

A sima stereotíplához való kimerítő utasítás ingyen mellékeltek.

E szerkezetből sok száz darab, mely a világ majdnem minden civilizált államában el van terjedve, tanúságot tesz a kombinált tömöntődei berendezések kitünő teljesítőképességéről.

Teljes árjegyzék érteklődőknek díjtalanul áll rendelkezésre.

Könyv- és könyomdai
festékgyár.

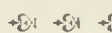
WÜSTE F.

BUDAPEST

VI. ker., Király-uteza 60. szám.

GYÁRT: könyv- és könyomdák részére való fekete és szines, valamint réznyomáshoz szükséges mindennemű és színű festékeket.

Hengeranyag-gyár.

 Kézeze-gyár.

CS. ÉS KIR. SZAB.

HERMANETZI

PAPIRGYÁR RAKTÁRA

Budapest

VI. ker., Gyár-utca 64.

Alapított 1829. évben.

Levél-, könyv-, karton-, nyomda-, író-, rajz-, boríték-, csomagoló-, göngy-, itatós-, szürle- és mindennemű merített nyomda-papírok.

MÁSOLO-,
SELYEM-
és VIRÁG-
SELYEMPAPIROK.

Merített író-, okmány-
és könyvpapírok.
PAPIRZACSKÓGYÁR.
Mindennemű lemezek stb.

Nagyváradon, harmincezer forint befektetéssel alapított, napilappal és húszezer forint nyersforgalommal bíró

nyomdaberendezés bérbe kiadó. ↔

Megfelelő biztosítékkal bíró ajánlkozók f. évi június hó 12-ig írásbeli megkereséssel forduljanak a

Szent László-nyomda-
Részvénytársaság

igazgatóságához, Nagyváradra.

**A BETŰSZEDÉS
KÁTÉJA**

SZERKESZTI ÉS KIADJA
GRÓCZ ERNŐ

Megjelen három fizetben.
Minden fizet
egy-egy önálló részt képez.

BUDAPEST
Pesti könyvnyomda-részvénytársaság
Hold utca 7.

<p>Megjelentek :</p> <p>I. rész : A betűszedés elemei.</p> <p>II. rész : Táblázatok, czímbeűk, matematika.</p> <p>Egy-egy fizet ára 50 kr., portóval 57 kr.</p>	<p>Támogatók :</p> <p>a m. kir. keresk. minister ; a Budapesti Könyv- és Könyvnyomda-főnökök Egyes. ; a Magyarorsz. Könyvnyomdászok s Betűöntők Egyesületének önképző oszt. ; a Budapesti Könyvnyomdászok Szakköre.</p>
--	--

WÖRNER J. ÉS TÁRSA

*Kőrforgású nyomógépek.
újságok, könyvek és illusztrált
művek egy- és többszinbeni
nyomására, tökéletesbítt
tölesér- és körbenforgó kés-
hajtogató készülékkel.*

Könyvnyomdai kéziszajtok.

Tömböntdei berendezések.

Könyvnyomdai gyorsajtok.

Transzmisszió-telepek.

*Hungária akcidensz-gyors-
sajtok.*

**GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE
BUDAPESTEN.**

Egyszerű gyorsajtok 2 vagy 4 festék-
dörzsölő hengerrel.
Kétszint nyomó gépek, 2 festékszer-
kezettel, 2 vagy 4 festékdörzsölő
hengerrel.
Tégelynyomású gyorsajtok.
Önműködő késköszörűlő-gépek.
Csomagoló- és simító-sajtok.
Papírvágó- és papírfuró-gépek.
Aranyozó-, dombornyomású és ki-
vágó-sajtok.

Használt gyorsajtok
alaposan kijavítva és átalakítva jótállás
mellett jutányos árért eladók.

A ZÁGRÁBI
PAPIRGYÁR-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
EGYEDÜLI MAGYARORSZÁGI ELÁRUSÍTÓJA.

MOIRET F. ÖDÖN

papirnagykereskedése ~ ~ ~
~ ~ ~ és gyári papirraktára

Budapest, V., Báthory-utca 20.

Mindenféle író-, fogalmazó-, okmány-, nyomtató-,
illusztráció- s rajzpapírok raktára.

TELEFON 181.

Szines papírok ~ Luxuspapírok

Lemezek és fénylemezek

Ítatópapírok ~ Kartonpapírok

Főraktár és iroda:

MÜLLER TESTVÉREK, Budapest, V., Súlyom-utca 13.

Államilag kedvezményezett első magyar
KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI FESTÉKGYÁR.

KURZWEIL JÁNOS

47.004. és 53.406. számú
osztr.-magyar szabadalmak.

Telefon 56-64.

Gyár, iroda és raktár:
IX. ker., Márton-utca 19. szám.

Készít legjobb minőségű illusztráció-, újság-,
mű-, díszmű- és mindenféle színes festékeket.

Patent gelatin hengeranyag.

Kitüntetések:

Temesvár 1891.
Philippopol 1892.
Országos Iparegyesület 1892.
Mill. kiállítás Budapest 1896.

ÉS TÁRSA BUDAPESTEN

SZEDŐSORZÓK

igazítható fesztítővel, szabad, saját találmány.

Bronzok. ✱ Kenczék. ✱ Koromégetés.

Umido, könyvnyomtatásnak nélkülözhetetlen nedvesítő-szer
vezérképviselősege.

TELEFON 23-70.

Első magyar

Betüöntöde

Részvénytársaság

❖ ❖ ❖ Budapest, VI., Desseffy-utca 32.

Egész nyomdai berendezések jutányosan és gyorsan fogantatosítanak.

Folyton dús raktárt tart magyar, német, horvát, szerb, román és bolgár ékezetű

könyv- és címzetükben

továbbá

körzetek, rézléniák és kizárásokban.

A legkülönbélebb

ékitmények és egyéb nyomdai felszerelvényekben.

!!! UJDONSÁG !!!

EGYETEMES TABELLA-ALAPZAT
CZETTEL ÉS BENDTNER
SZABADALMA.

- Nagy-Becskerek**
Grcsits I.
Jokly Lipót.
Pleitiz Fer. Pál utóda (dr. Brajjer L. és Mayer R.).
- Nagy-Bittse**
Spiegel Samu.
- Nagy-Enyed**
Nagyenyedi könyvnyomda és papíránygyár r.-t.
- Nagy-Kanizsa**
Fischel Fülöp.
Gondos Ignác.
Krausz és Farkas.
Wajdics József.
Weisz L. és F.
- Nagy-Károly**
Novak és Verő.
Róth Károly.
Sarkadi Nagy Zsigmond.
- Nagy-Kikinda**
Kiadói nyomda. (tulajd.: Sedjakov Milán).
Milenkovits István.
Radák János.
- Nagy-Kőrös**
Bazsó Lajos.
Ottinger Kálmán.
- Nagy-lak**
Hubert Jenő.
- Nagy-Marton**
Gellis Henrik.
- Nagy-Mihály**
Landesmann B.
- Nagy-Rőcze**
Guttman Fülöp.
- Nagy-Surány**
Leuchter Sámuel.
- Nagy-Szalonta**
Reich Jakab.
- Nagy-Szeben**
Drotleff József.
Krafft W.
Reissenberger Adolf.
Tipografia r.-t.
Tipografia Archidiecesana.
- Nagy-Szent-Miklós**
Wiener Náthán.
- Nagy-Szombat**
Fiebig József.
Goldmann Miksa.
Horovitz Adolf.
Reisz Sarolta.
- Nagy-Szőllős**
Doktor István.
Zala Mór.
- Nagy-Tapolcsány**
Platzko Gyula.
- Nagyvárad**
Ifj. Berger Sámuel.
Déry és Boros
Freund Lajos és Társa.
Helyfi László.
Hönig I.
Láng József.
Laszky Ármin.
Neumann Vilmos.
Pauker Dániel.
Rákos Vilmos utóda.
Sonnenfeld Adolf.
Szent László-nyomda r.-t.
- Námesztő**
Schein M.
- Német-Bogsán**
Zeier A. J.
- Német-Palánka**
Kristofek József.
- Nezsider**
Horváth I.
- Nyitra**
Huszár István.
Iritzer Zsigmond.
Neugebauer Nándor.
Reicheles Lipót.
- Nyiregyháza**
Jóba Elek.
Nagy Mór.
Piringer János (tulajdonos: Özv. Piringer Jánosné).
Szabolcsi Hírlap nyomdája (tulajd.: Székely Imre).
- Ó-Becse**
Gavansky M.
Löwy Lajos.
- Ó-Kanizsa**
Bruck P. Pál.
Schwartz A.
- Oravicza**
Kehrer C.
Wunder Károly.
- Orosháza**
Pless N.
Veres Lajos.
- Orsova**
Handl József.
Orsovai könyvny. r.-t.
- Ó-Széplak**
Nyitravölgyi gazd. egylet nyomdája.
- Paks**
Rosenbaum Miksa E.
- Pancsova**
Jovanovics Testvérek.
Kosanics N. Miklós.
Vig Er.
Wittigschlager Károly.
- Pankóta**
Ifj. Bod József.
- Pápa**
Goldberg Gyula.
Nobel Ármin.
Ref. főisk. nyomda.
- Pécs**
Madarász Béla.
Pécsi irod. és könyvny. r.-t.
Taizs József.
Wessely és Horváth.
- Pécska**
Ruber István.
- Perjámos**
Pirkmayer Alajos.
Sedjakov Milán.
- Petrozsény**
Figuli Antal.
- Pozsony**
Alkalay Adolf.
Angermayer Károly.
Éder István.
Katholikus nyomda.
Preisak Győző.
Westungarischer Grenz-
bote nyomdája.
Wigand K. F.
- Pöstyén**
Gipsz H.
- Predmér**
Links M. utóda: Rosen-
zweig H.
- Putnok**
Gaertner Ignác.
- Ráczkeve**
Kauders Ferencz.
- Resicza**
Eisler József.
Hungaria-könyvnyomda.
- Rimaszombat**
Gyórfy P. G.-né.
Lévai Izsó.
Náray I. A.
Rábely Miklós.
- Rozsnyó**
Kovács Mihály.
Sajóvidék nyomdája (tul.:
Hermánk I.).
- Rózsahegy**
Salva Károly.
- Salgó-Tarján**
Ifj. Bogenglück Ignác.
Friedler Ármin.
Pollacsek József.
- Sárbogárd**
Spitzer Jakab.
- Sárvár**
Stranz János.
- S.-A.-Ujhely**
Hegyalja-könyvnyomda
(tul.: Alexander Vilmos).
Landesmann M. és Társa.
Löwy Adolf.
Pannonia-nyomda
(tul.: Jurcsó és Ocskay).
Zemplén-nyomda (tulajd.:
Ehlert Gyula).
- Sárospatak**
Ev. ref. főiskola nyomdája
(bérlő: Steinfeld Jenő).
- Segesvár**
Horeth Frigyes.
Jördens Testvérek.
- Selmeczbánya**
Joerges A. özv.
- Sepsi-Szent-György**
Jókai-nyomda r.-t.
- Siklós**
Harangozó József.
- Sopron**
Breiner E. és Fia.
Hungária-nyomda.
Reininger Ármin.
Romwalter Alfréd.
Röttig Gusztáv.
Török és Kremszner.
- Stájerlak**
Rose V.
- Sümeg**
Horvát Gábor.
- Szabadka**
Bittermann József.
Krausz és Fischer.
Szabados Sándor.
Székely Simon.
Tomics Miklós.
- Szamos-Ujvár**
Auróra-nyomda (tulajd.:
Todorán Endre).
Öör. kath. egyházmegyei
nyomda.
- Szakolcza**
Neumann, Teszlik és Tsa.
- Szarvas**
Sámuel Adolf.
Szikes Antal.
- Szász-Régen**
Burghardt Rezső.
Sebesch Károly.
- Szász-Sebes**
Stegmann János.
- Szászváros**
Minerva-nyomda r.-t.
Schäser A.
- Szatmár**
Litteczky Endre.
Morvai János.
Nagy Lajosné.
Pázmány-sajtó.
Weinberger Testvérek.
- Szeged**
Endrényi Imre.
Endrényi Lajos.
Engel Lajos.
Oönczi I. József.
Schulhof Károly.
Traub B. és Társa.
Várnay Lipót.
- Szeghalom**
Kovács Antal.
- Szegzárd**
Báter János.
Ujfalussy Lajos.
- Székelyhid**
Kohn Sámuel.
- Székely-Keresztúr**
Szabó Testvérek.
- Székelyudvarhely**
Becsék D. Fia.
Betegh Pál.
- Székesfehérvár**
Debreczeni Gyula.
Kaufmann F.
Márián Pál.
Singer E.
Számmer Imre.
Számmer Kálmán.
Székesfeh. és Vidéke ny.
- Szempcz**
Fischer Náthánné.
- Szentes**
Hollósy és Vajda.
Szentes és Vidéke nyom-
dája.
- Szent-Endre**
Schwarz I.
- Szent-Gotthárd**
Wellisch Béla.
- Szenicz**
Bezsó János és Társa.
- Szepes-Váralja**
Buzás Dénes.
- Szered**
Sterner Dávid.
- Szerencs**
Simon József.
- Szigetvár**
Corvina-nyomda.
Kozáry Ede.
- Szikszó**
Blank Simon.
- Szilágy-Somlyó**
Böloni Sándor.
- Szill-Hadad**
Fein Sámuel.
- Szolnok**
Bakos István.
Fuchs Lipót.
Jász-Nagykún-Szolnok-
megyei Lapok nyomdája
(tul.: Vezéry Ödön).
Wachs Pál.
- Szombathely**
Bertalanffy József.
Egyházmegyei könyvny.
Gábrriel Ágoston.
Seiler H. utóda: Szele és
Breifeld.
- Tab**
Pfeifer Ignác.
- Tapolcza**
Löwy B.
- Tata**
Engländer és Társa.
Nobel Adolf.
- Temesvár**
Csanád-egyházmegyei
nyomda.
Csendes J.
Délmagyarországi könyv-
nyomda.
Freund Gyula.
Mangold Sándor.
Posauna nyomdája.
Moravetz Gyula.
Stéger Ernő utóda.
Uhrmann Henrik.
Union-könyvnyomda (tul.:
Ifj. Steiner Károly).
Veres Sámuel.
- Tisza-Füred**
Kohn Adolf.
- Tolna**
Weltmann Ignác.
- Tolna-Tamási**
Jeruzsálem Ede.
- Torda**
Berla Samu.
Harmath József (tulajd.:
Özv. Harmath Józsefné).
- Torna**
Rosenblüth Simon.
- Török-Kanizsa**
Bruck P. Pál
- Török-Szent-Miklós**
Rubinstein Sándor.
- Trencsén**
Gansel Lipót.
Skarnitzl X. Fr.
- Turóc-Szent-Márton**
Gasparik J.
Magyar nyomda (tulajd.:
özv. Moskóczy Ferenczné).
Turócszentmártoni
nyomda r.-t.
- Új-Arad**
Mayr Lajos.
- Újpest**
Fuchs Antal.
Salgó Testvérek.
- Új-Verbász**
Verbászi könyvnyomda
(tulajd.: Boros György).
- Újvidék**
Fuchs Emil és Társa.
Hirschenhauser Benő.
Ivkovics György.
Miletics Szvetozár.
Popovics Testvérek.
- Ungvár**
Gellisz Miksa.
Jäger Bertalan.
Lévai Mór.
Székely és Illés.
- Vác**
Kir. orsz. fegyintézeti ny.
Kohn Mór.
Mayer Sándor.
- Vág-Ujhely**
Brück Samu.
Horovitz Adolf.
- Versecz**
Grcsits M.
Kehrer Lajos.
Kirchner Ernő.
Wettl és Veronits.
- Veszprém**
Egyházmegyei könyvny.
Köves és Boros.
Krausz A. Fia.
- Zala-Egerszeg**
Breisach Samu.
Özv. Taly Rozália.
- Zenta**
Kabos Ármin.
Klenóczkyné Cs. A.
Schwartz Sándor.
Zentai Hírlap nyomdája.
- Zilah**
Seres Samu.
- Zólyom**
Ifj. Nádossy Gyula.
Seidl és Friedmann.
- Zombor**
Bittermann Nándor.
Oblát Károly.
- Zsombolya**
Wunder Rezső.
- Zsolna**
Áldori Manó.

Könyvnyomdák Horvát-Szlavonországban és Bosznia-Hercegovinában.

Horvát-Szlavonország.

Belovár

Fleischmann J.
Kolesar.

Bród (Száva m.)

Schulmann A.

Diakovár (Djakovo)

Bruck N.
Püspöki nyomda.

Eszék (Osjek)

Laubner Károly.
Pfeiffer Gyula.
Wortmann A.

Gospic

Zupan J.

Karlócza (Karlovitz)

Szerb kolostornyomda

Károlyváros (Karlovac)

Hauptfeld Károly.

Kaproncza (Koprivnica)

Kostinér K.

Kőrös (Križevci)

Neuberg Gusztáv.

Mitrovicza (Mitrovitz)

Horvát részvénynyomda.
Trumics Konstantin.

Ogulin

Pinter József

Petrinja

Benko Károly.

Pozsega

Klein Lipót.

Ruma

Wagner I.

Sid

Maukovic P.

Sušak

Küstenländ. Buchdruckerei.
Narodna tiskara.

Szíszek (Sisak)

Fantó A.
Junker F.
Čupak & Dujak.

Újgradiska (Gradiska nova)

Bauer Mór.

Varasd (Varazdin)

Platzer József.
Sliefler J. B.

Vinkovce

Gérba István.
Laubner Károly.

Virje

Draskovics J.
Ljubić.

Virovitica

Habianec F.

Vukovár

Freund N.
Sriemske Novine nyomdája

Zágráb (Zagreb)

Részvénynyomda
Bogović Fr.
Brusina A.
Fischer Teréz.
Granitz Ignác.
Hilhn Gyula.
Kurzmann J.
Kir. országos nyomda.
Kugli & Deutsch.
Prva hrvatska radnička
tiskara.

Rulic Ferencz.

Scholz Antal.
Szerb részvénynyomda.
Wittasek József (előbb
Albrecht).

Zengg (Senj)

Devčić J.
Hreljanović J.

Bosznia-Hercegovina.

Banjaluka

Wolf S.

Dolnja-Tuzla

Pissenberger Miklós.

Mosztár

Hrvatska dionička tiskara.
Pacher & Kisić.
Radović N.

Szerajevo

Bosn. Post. nyomdája.
Buchwald B.
Kajon A. Dániel.
Országos nyomda.
Savić I. Risto.
Spindler & Löschner.

Kitüntetve a császári sas használati jogával.

Kitüntetések: Bécs, Berlin, Páris, Nürnberg, M. m. Frankfurt.

Szállít — hosszú időn át szerzett gyakorlati tapasztalatok alapján — a legrövidebb idő alatt **teljes könyvnyomdai berendezéseket** nagy és kisszabású üzletek részére, szépvágású betűkkel, kurzetekkel, mindenféle gépekkel és berendezéssel felszerelve. Nagy választék idegennyelvű betűkben.

Méltányos feltételek. — Szolid kivitel.

Száraz Stereotipia.

Pár perc alatt

a készen szállított, száraz stereotip-péppnek a szedésre való egyszerű rápréselése által tetszésszerűtlen mennyiségű, öntésre teljesen kész kifogástalan matriczát nyerünk.

A matriczok szárítása a szedésben levő ürességek kitöltése, valamint a lemezek kiszúrásával járó eddigi munka teljesen elesik. Részletes utasítások, minták, árjegyzékek kívánatra küldetnek.

Mindennemű teljes tömönthetői felszerelések szállítása.

Erste österr.-ung.

Trocken-Stereotypie

Wien,
IV., Paniglgasse 17/a.

Könyv- és újságnyomdákban nélkülözhetetlen

Minden kulturállamban szabadalmazva.

HIRDETÉSEK felvételnek lapunk kiadóhivatalában